

si Tanács tervjóváahagyó ülésére. Munkatervünk része a járás, illetve a két község egységes közművelődési tervének.

Kapcsolataink

Köri kapcsolataink kiszélesítésére, ezek fenntartására mindig megfelelő gondot fordítottunk. Jó a kapcsolatunk a megyei Múzeumi Baráti Körhöz tartozó és más Honismereti Körökkel, a megyei Múzeumi Szervezet tagintézményeinek és más megyei gyűjtemények vezetőivel, munkatársaival. Igen szoros kapcsolatban vagyunk az Ozdi Népművelési Intézmények honismereti körével, közös rendezvények, előadócserék, publikációs tevékenység stb. formájában.

Köri tevékenységünk elismeréseként rendszeresen meghívunk bennünket a honismereti mozgalom különböző országos és megyei szintű rendezvényeire. A megyei Múzeumi Baráti Kör közgyűlésein rendszeresen beszámolunk Körünk tevékenységéről.

A további feladatok

Célkitűzéseink, hogy a Tompa Mihály Emlékmúzeum a Tompa irodalmi hagyaték mennél teljesebb egészét adó gyűjteménnyé váljék. Tudjuk, hogy ismeretlen Tompa anyag felkutatására mind kevesebb a lehetőség. Országos intézményeink gyűjteményeiben őrzött Tompa relikviák csak másolatban kerülhetnek hozzánk. Fontos viszont a Tompával foglalkozó kiadványok maradéktalan összegyűjtése. Előttünk álló feladat még a Tompa szájhagyományok, mende-mondák, emlékezések összegyűjtése, rendszerezése is. Ehhez a közeli időben egy *Tompa-kérdőívet* fogunk közreadni. A kérdőíves gyűjtő- és feldolgozó munkában köri aktiváinkon kívül szeretnénk bevonnunk a Tompa emlékhelyek általános és diákifjúságát is.

Hozzáférhetővé kell tennünk a Tompa emlékgyűjtemény könyv, folyóirat és lapanyagának duplumait a tanulóifjúság, a nevelők és más érdeklődők számára. A megyei Múzeumi Igazgatóság illetékeseinek egyetértésével ezekből kézi könyvtárat szervezünk, anyagát ajánlójegyzékbe foglaljuk.

Ösztönzést és segítséget kell adnunk, hogy tagjaink közül minél többen vegyenek részt az évenként meghirdetett Istvánffy Gyula honismereti és néprajzi gyűjtőpályázaton.

Tárgyi gyűjtőmunkánkat két körülmény korlátozza. Szűkös anyagi lehetőségeink és a pénzes magángyűjtők konkurenciája.

Szerény kiadványokat kell készítenünk hely- és tájismertető publikációkból, Tompa keleméri kapcsolataiból, a Tompa Emlékmúzeum anyagáról.

Célunk összegezve, hagyományaink ápolása, ismertetése, megszerettetése; az egészséges lokálpatriotizmus, a hazaszeretet és az internacionalista magatartás tudatossá tétele.

E. Kovács László

Az Egry József Emlékmúzeum baráti köréről

Századunk egyik legnagyobb magyar festője volt *Egry József*, s mi, akik szeretjük a Balatont, bevallott elfogultsággal beszélünk életművéről. Munkáiban a magyar táj és dolgozó népe európai szinten, a legnagyobbakkal rokonítható szépségben jelentkezik. Festészete népünk közös kincse. A „Vízrenéző”, aki megalkotta a Cantata profana festői párját, úgy kötődött a valósághoz, hogy ugyanakkor annak lényegét is tudta adni. Nem pusztán a Balaton látványát festette meg, hanem a Bala-

ton világát is. Amint *Németh Lajos* művészettörténész mondta: az érzéki konkrét mellett a fényszötte végtelent is. Az Egry breviárium bevezető tanulmányában *Keresztury Dezső* írja: „Kezdteti odafigyelni festményeire. Főképpen a badacsonyi part épp, hogy jelzett hajlatai közt, a tomaji öböl, a kisörsi félsziget félkaréja előtt, az ég és a tótükör kettős végtelentét megtörő fényoszlopban botjára támaszkodó, vállán kisedet emelve, viharos nyugalommal haladó Szent Kristófra. Kezdetben

alig értettem, címét sem tudtam, hogy kit is ábrázol az a végső summájára egyszerűsített, s mégis oly eleven, már-már árnyszerű áttetszőségében is oly valóságos alak, csak akkor mertem megkérdezni, amikor egy másik képen a domboldal házai közt, a hegyi falu utcácskájának végén haladva tűnt szemembe. »Szent Kristóf!« — mondta Egy, s némi krakógás után: »De lehet az emberiség terhét és reményét cipelő szegény parasztember is!«

Kossuth-díja ellenére az agyonhallgatott művészek sorsa volt az övé, képei a zsdanovi esztétika mércéjével nem voltak mérhetőek. A nyilvános elismerésben és a közönségsikerben is a nagy áttörést az 1966-ban rendezett tihanyi kiállítás hozta meg, s öt évvel később a Nemzeti Galériában már páratlan sikere volt a gyűjteményes kiállításnak. Ezek után került sor — lelkes helyi kezdeményezésre — a festő badacsonyi házának emlékmúzeummá fejlesztésére, 1973. augusztus 8-tól, a megnyitás napjától több mint félszáz ezer látogatója volt a gyűjteményes kiállításnak. Badacsonyban évente egymillió turista fordult meg, s az Egy Múzeum vendégekönyveit forgatva, a látogatók és a sajtó elismerő sorait olvasva, nem tűnik számunkra olyan reménytelenül távolinak, hogy megvalósuljon *Bernáth Aurél* jóslata: „az emberek majd nemcsak a szürkebarátért fognak Badacsonyba zarándokolni”.

Három éve immár, hogy az Egy Emlékmúzeum baráti körének mintegy 80 alapító tagja megválasztotta a kör elnökének *Fónay Tibor* Állami-díjas tanárt, a tapolcai járási művelődési osztály vezetőjét, alelnöknek *Udvardy Erzsébet* badacsonyi festőművészt és *Szij Béla* műtörténészt. A kör titkára *Lipták Gáborné*. Tiszteletbeli tagok lettek: az emlékkiállítás ügyét lelkesen támogató *Kállai Gyula* és *Aczél György* mellett a hajdani barátok: *Illyés Gyula*, *Borsos Miklós*, *Tatay Sándor*, *Takáts Gyula* és *Németh László*. Az elmúlt időben a baráti kör taglétszáma megközelítette a 300 főt, s ez a közönség (évi 100 Ft tagdíjat fizetve) anyagi, de méginkább erkölcsi erejével a Kossuth-díjas festő tárgyi és szellemi örökségének gondozására vállalkozott.

A baráti kör tagjai illetményként Egy katalógust, a gyönyörű kiállítású, számozott bőrkötéses Egy breviárium-

mot (nagyreszt *Keresztury Dezső* munkája, *Éri István* gondozásában), s *Borsos Miklós* Egryről készült bronzplakettjét kapják. Az emlékmúzeum baráti körének tagsága évi két alkalommal találkozik. Ezeknek a találkozásoknak a programjáról részletesen beszámolni szükségtelen. *Németh Lajos*, *Szj Béla*, *Varga-Hajdú István*, *Fodor András*, *Éri István* előadásaira, *Kistétényi Melinda*, *Béres Ferenc*, *Bánffy György* szerepléseire szívesen emlékezünk.

Egy népszerűletét, demokratizmusát korszerűen fogalmazza újra a baráti kör tagságának összetétele. Diákok, parasztfiatalok, értelmiségi foglalkozásúak, ismert művészek ünek egymás mellett a kör találkozóin. Az Egy-gyűjtemény őrzésének gondolai között első helyen szerepelt a badacsonyi emlékkiállítás idényjellege. (Az anyagot télen Keszthelyen mutatják be.) A veszprémi múzeum illetékesei tervbe vették az anyag utaztatását is, hiszen a pápai és a nagykanizsai Egy-kiállítás mindkét helyen múzeumi látogatórekordot eredményezett. Fontosnak tűnik az is, hogy az Egy-anyagot végre nemzetközi útra indíthassuk. A külföld elismerését félszázada festett képei szerezték. Érett, igazán nagy műveit Európában alig ismerik (bár az 1957-es brüsszeli világgiallításon hatalmas sikere volt a bemutatott Egy-képeknek.) Társadalmi összefogást igényel — és ehhez kevés a baráti kör anyagi ereje — a zömmel magánosok kezében levő, több mint kétezer Egy-rajz és -festmény legjobb darabjainak megszerzése az állandó kiállítás részére.

Az Egy festészetéért lelkesedő műértők és műélvezők száma naponta gyarapszik. A badacsonyi emlékház méltán lehet a szocialista magyar művészetpolitika egyik büszkesége. Az emlékmúzeum baráti körének találkozóira őszinte szeretettel várjuk mindazokat, akik a víz és fény kettős káprázatában a Balaton szerelmesei és szeretik legnagyobb festőjének munkáit.

Egy annak a nemzedéknek a tagja, melynek az egész világon legjobban ismert és elismert életművét *Bartók Béla* hozta létre. Más anyagban, eltérő körülmények között, de azonos célok szolgálatában dolgozott. A megújulásra nagyon is rászorult hazai világot erkölcsi és művészi tekintetben egyaránt erőteljesebbé, hitelesebbé kívánta tenni.

Szjártó István